

בע"ה

ענייני אוחלין!!!

תלמוד בבלי בבא מציעא דף ב ע"א - משנה

שניים או חזין בטלית - זה אומר אני מצאתיה, וזה אומר אני מצאתיה, זה אומר כולה שלי, וזה אומר כולה שלי - זה יישבע שאין לו בה פחות מחצייה, וזה יישבע שאין לו בה פחות מחצייה, ויחלוקן.
זה אומר כולה שלי, וזה אומר חצייה שלי - האומר כולה שלי, יישבע שאין לו בה פחות משלושה חלקים, והאומר חצייה שלי, יישבע שאין לו בה פחות מרביע; זה נוטל שלושה חלקים, וזה נוטל רביע.

גמרא שם ב ע"ב

לימא מתניי דלא **בבן ננס** דאי בן ננס, האמר "כיצד אלו ואלו באין לידי שבועת שוא".

אפילו תימא בן ננס, התם ודאי איכא שבועת שוא, הכא איכא למימר דליכא שבועת שוא, אימור דתרוייהו בהדי הדדי אגבהוה.

לימא מתניי דלא **כסומכוס**, דאי כסומכוס האמר "ממון המוטל בספק חולקין בלא שבועה".

ואלא מאי **רבנן**, הא אמרי "המוציא מחברו עליו הראיה"?

האי מאי, אי אמרת בשלמא רבנן, התם דלא תפסי תרוייהו, אמרו רבנן "המוציא מחברו עליו הראיה"; הכא דתרוייהו תפסי פלגי לה בשבועה. אלא תפסי תרוייהו חולקין בלא שבועה, הכא דתרוייהו תפסי לה לא כל שכן?!

אפילו תימא סומכוס, כי אמר סומכוס שמה ושמא, אבל ברי וברי לא אמר.

...

לימא מתניתין דלא **כרבי יוסי** דאי כרבי יוסי הא אמר "אם כן מה הפסיד רמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו".

אלא מאי **רבנן**? כיון דאמרי רבנן "השאר יהא מונח עד שיבא אליהו" הא נמי כשאר דמי דספיקא היא?

האי מאי, אי אמרת בשלמא רבנן התם דודאי האי מנה דחד מינייהו הוא, אמרי רבנן יהא מונח עד שיבא אליהו, הכא דאיכא למימר דתרוייהו הוא, אמרי רבנן פלגי בשבועה. אלא אי אמרת ר' יוסי היא, השתא ומה התם דבדודאי איכא מנה למר ואיכא מנה למר אמר ר' יוסי יהא מונח עד שיבא אליהו, הכא דאיכא למימר דחד מינייהו הוא לא כל שכן?

אפי' תימא ר' יוסי, התם ודאי איכא רמאי הכא מי יימר דאיכא רמאי, אימא תרוייהו בהדי הדדי אגבהוה.

אי נמי התם קניס ליה רבי יוסי לרמאי כי היכי דלודי, הכא מאי פסידא אית ליה דלודי.

תינח מציאה, מקח וממכר מאי איכא למימר? אלא מחוורתא כדשנין מעיקרא.

החנוני אץ פנקסו (שבועות מה).

והחנוני על פנקסו כיצד ... אומר לו: תן לבני סאתים חטין, תן לפועלי סלע מעות. הוא אומר נתתי, והן אומרים לא נטלנו.

הוא נשבע ונוטל והן נשבעין ונוטלין.

אמר **בן ננס** כיצד אלו ואלו באין לידי שבועת שוא? אלא הוא נוטל שלא בשבועה והן נוטלין שלא בשבועה.

אי אמרת סומכוס, השתא ומה התם דלא

ענייני שהפקידו אצל אחד מה מנה ומה מאתיים (בבא מציעא לז).

שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתיים, זה אומר שלי מאתיים וזה אומר שלי מאתיים.

נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו.

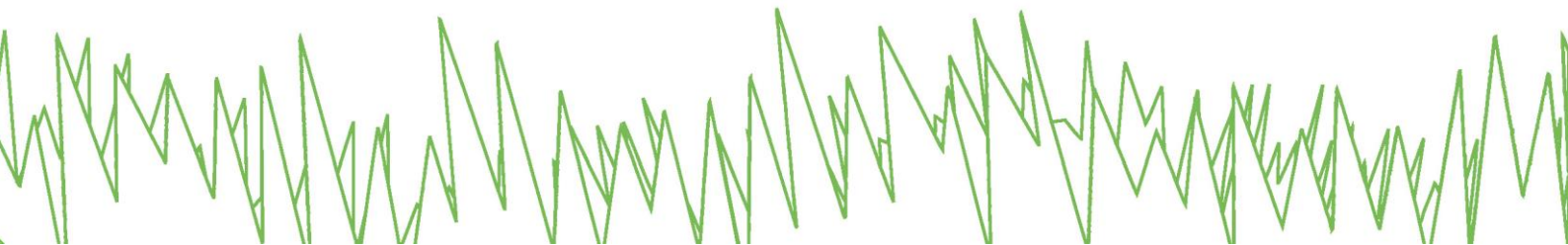
א"ר יוסי א"כ מה הפסיד הרמאי?! אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו.

בין לרבנן ובין לר' יוסי, התם גבי חנוני על פנקסו דקתני זה נשבע ונוטל וזה נשבע ונוטל, מאי שנא דלא אמרינן נפקיה לממונא מבעה"ב ויהא מונח עד שיבא אליהו, דהא בודאי איכא רמאי!?

אמרי התם היינו טעמא דאמר ליה חנוני לבעה"ב אנא שליחותא דידך קא עבדינא מאי אית לי גבי שכיר, אע"ג דקא משתבע לי לא מהימן לי בשבועה, את האמנתיה דלא אמרת לי בסהדי הב ליה. ושכיר נמי אי"ל לבעה"ב אנא עבדי עבידתא גבך מאי אית לי גבי חנוני, אע"ג דמשתבע לי לא מהימן לי!

הלכך תרוייהו משתבעי ושקלי מבעל הבית.

שאלות:

- ↔ דמיין את המצב המתואר במשנה. מה אתה מרגיש ועל מה אתה חושב אם אתה הוא אחד מהאנשים המחזיקים בטלית?
- ↔ נסה לחשוב על וויכוח ממוני או דעתי שהיה לך עם אדם כלשהו בו היית בטוח בצדקתך. מה הרגשת? על מה חשבת? האם הצלחת לחשוב גם על האדם השני?
- ↔ איך מתווכחים נכון על פי הנאמר במשנה? איך מצליחים גם בזמן של וויכוח לזכור שיש עוד מישהו?
- ↔ מה הפתרונות השונים המוצעים בסוגיה? כיצד היית מתרגם כל אחד מהם לימינו אנו? מה כל אחד מהפתרונות מעורר בך? מהו הפתרון המועדף עליך?

שנים או חזין – יחלוקו: הקפאת מצב מחוסר יכולת הוכחה.

חנווני על פנקסו – נשבעין ונוטלין – הממע"ה.

יהא מונח -

דרכי פתרון והכרעה במחלוקות

תוספתא יבמות א, יא

אע"פ שאילו אוסרין ואילו מתירין, לא נמנעו עושין טהרות אילו על גב אילו, לקיים מה שנאמר "כל דרך איש זך בעיניו ונתן לבות ה'" (תרכובת בין משלי ט"ז, ב לבין משלי כ"א, ב)

בבלי, עירובין יג ע"ב

אמר רבי אבא אמר שמואל: שלש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל. הללו אומרים: הלכה כמותנו, והללו אומרים: הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: "אלו ואלו דברי אלהים חיים הן, והלכה כבית הלל". וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים, מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן?

מפני שנוחין ועלובין היו, ושונים דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן.

ריטב"א, עירובין יג ע"ב

"אלו ואלו דברי אלהים חיים": שאלו רבני צרפת ז"ל: היאך אפשר שיהו שניהם דברי אלהים חיים, וזה אוסר וזה מתיר? ותירצו, כי כשעלה משה למרום לקבל תורה, הראו לו על כל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור, ומ"ט פנים להיתר. ושאל להקב"ה על זה, ואמר שיהא זה מסור לחכמי ישראל שבכל דור ודור ויהיה הכרעה כמותם, ונכון הוא לפי הדרש ובדרך האמת יש טעם וסוד בדבר.

ירושלמי, יבמות א, ו

לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי, אלא נוהגין באמת ובשלום, שנאמר "והאמת והשלום אהבו". ממזרות בנתיים, ואת אמר הכין? היך עבידא? קידש הראשון בשוה פרוטה, והשני בדינר: על דעתיה דבית שמאי, מקודשת לשני והוולד ממזר מן הראשון. על דעתיה דבית הלל, מקודשת לראשון והוולד ממזר מן השני...

רבי יוסי בי רבי בון אמר: רב ושמואל, חד אמר - אילו ואילו כהלכה היו עושין, וחד אמר: אילו כהילכתן, ואילו כהילכתן. ממזרות בנתיים, ואת אמר הכין? המקום משמר ולא אירע מעשה מעולם.

ר' עובדיה מברטנורא, יבמות א, ד

לא נמנעו - ואע"פ שבני הצרות שנתבימו כדברי בית שמאי ממזרים הם לבית הלל, שהרי באיסור אשת אח הם עליהם ואשת אח בכרת, ובני חייבי כריתות ממזרים הם, אעפ"כ לא נמנעו בית הלל מלישא נשים מבית שמאי, לפי שהיו מודיעים להם אותן הבאות מן הצרות ופורשין מהן.

תוספתא יבמות א, יב

ר' שמעון אומר: מן הספק לא היו נמנעין אבל נמנעין הן מן הנדיי.

בבא בתרא כז ע"ב

שלח ליה רב חסדא לר"נ הרי אמרו לרכובה שלש ולבעיטה חמש ולסנוקרת שלש עשרה, לפנדא דמרא ולקופינא דמרא מאי שלח ליה חסדא קנסא קא מגבית בבבל אימא לי גופא דעובדא היכי הוה שלח ליה דההוא גרגותא דבי תרי דכל יומא הוה דלי חד מנייהו אתא חד קא דלי ביומא דלא דיליה א"ל יומא דידי הוא לא אשגח ביה שקל פנדא דמרא מחייה א"ל מאה פנדי בפנדא למחייה אפילו למ"ד לא עביד איניש דינא לנפשיה במקום פסידא עביד איניש דינא לנפשיה דאתמר רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה רב נחמן אמר עביד איניש דינא לנפשיה היכא דאיכא פסידא כ"ע לא פליגי דעביד איניש דינא לנפשיה כי פליגי היכא דליכא פסידא רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה דכיון דליכא פסידא ליזיל קמיה דיינא ר"נ אמר עביד איניש דינא לנפשיה דכיון דבדין עביד לא טרח מתיב רב כהנא בן בג בג אומר אל תיכנס לחצר חברך ליטול את שלך שלא ברשות שמא תראה עליו כגנב אלא שבור את שיניו ואמור לו שלי אני נוטל א"ל [דף כח, א גמרא] עמך בן בג בג יחידאה הוא ופליגי רבנן עליה רבי ינאי אמר מאי שבור את שיניו בדין אי הכי ואמור לו ואמרים לו מיבעי ליה שלי אני נוטל שלו הוא נוטל מיבעי ליה קשיא ת"ש שור שעלה ע"ג חבירו להורגו ובא בעל התחתון ושמת את שלו ונפל עליו ומת פטור מאי לאו במועד דליכא פסידא לא בתם דאיכא פסידא אי הכי אימא סיפא דחפו לעליון ומת חייב ואי בתם אמאי חייב שהיה לו לשמטו ולא שמטו תא שמע הממלא חצר חבירו כדי יין וכדי שמן בעל החצר משבר ויוצא משבר ונכנס אמר ר"נ בר יצחק משבר ויוצא לב"ד משבר ונכנס להביא זכיותיו ת"ש מניין לנרצע שכלו לו ימיו ורבו מסרבה בו לצאת וחבל ועשה בו חבורה שהוא פטור ת"ל (במדבר לה) לא תקחו כופר לשוב לא תקחו כופר לשב הכא במאי עסקינן בעבדא גנבא עד האידנא לא גנב והשתא גנב עד האידנא הוה אימתיה דרביה עליה השתא לית ליה אימתא דרביה עליה ר"נ בר יצחק אמר בעבד שמסר לו רבו שפחה כנענית עד האידנא היתירא והשתא איסורא ת"ש המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור טעמא דנתקל בה הא שברה חייב אמר רב זביד משמיה דרבא הוא הדין אפי' שברה והאי דקתני נתקל איידי דקבעי למיתני סיפא אם הוזק בעל חבית חייב בנזקו דדוקא נתקל אבל שבר לא דהוא אזיק נפשיה קתני רישא נתקל ת"ש (דברים כה) וקצתה את כפה ממון מאי לאו בשאינה יכולה להציל ע"י דבר אחר לא שיכולה להציל ע"י דבר אחר אבל אינה יכולה להציל ע"י דבר אחר פטורה אי הכי אדתני סיפא ושלחה ידה פרט לשליח ב"ד לפלוג ולתני בדידה בד"א בשיכולה להציל ע"י ד"א אבל אינה יכולה להציל ע"י דבר אחר פטורה ה"נ קאמר בד"א בשיכולה להציל ע"י דבר אחר אבל אינה יכולה להציל ע"י דבר אחר נעשה ידה כשליח ב"ד ופטורה ת"ש הרי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו נטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן נתן ושלו לא הגיעו ואי אמרת עביד איניש דינא לנפשיה לנקוט פזרא וליתיב אמר רב זביד משמיה דרבא גזירה שמא יתן להם דרך עקלתון רב משרשיא אמר בנותן להם דרך עקלתון רב אשי אמר כל מן הצד דרך עקלתון הוא קרובה לזה ורחוקה לזה אי הכי אמאי שלו לא הגיעו לימא להו שקולו דידכו והבו לי דידי משום דרב יהודה דאמר רב יהודה מיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו.